

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของการศึกษา

ด้วยจังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดที่มีธรรมชาติและสภาพแวดล้อมที่สวยงาม ทำให้ที่ผ่านมามีการขยายตัวทางการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง นักท่องเที่ยวมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ดังข้อมูลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (กองสถิติและวิจัย : 2542) จากในปี พ.ศ. 2531 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 867,063 คน จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2542 มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็น 2,964,327 คน

การท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตนั้น ได้เริ่มมีการวางแผนพัฒนาอย่างจริงจัง โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกับภาครัฐและเอกชน ตั้งแต่ พ.ศ. 2516-2519 (พงศสวัสดิ์ สระวาสี, 2539 : หน้า 74-75) ด้วยธรรมชาติที่สวยงามและเงียบสงบ นักท่องเที่ยวเริ่มทยอยเข้าจังหวัดภูเก็ตในปี พ.ศ. 2520 มีนักท่องเที่ยว 7,000 คน ในช่วงนี้ที่พัก ร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ถูกพัฒนาโดยนายทุนท้องถิ่นและชาวบ้าน ในลักษณะการประกอบการรายย่อย ต่อมาทางรัฐบาลได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) โดยมีการกำหนดนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของภูเก็ตให้มีความสำคัญในระดับสูง และสามารถตอบสนองความต้องการในการท่องเที่ยวและพักผ่อนในหลายบรรยากาศ ต่อมาในปี พ.ศ. 2526 เริ่มเปิดสายการบินภูเก็ต-สิงคโปร์ ทำให้นักท่องเที่ยวมีเพิ่มขึ้นอีก ส่งผลให้มีการก่อสร้างอาคารมากขึ้น ธุรกิจต่อเนื่องต่างๆ เติบโตอย่างรวดเร็ว แนวโน้มการเติบโตในช่วงนี้ได้กระตุ้นให้ภาวะการลงทุนในภูเก็ตเพิ่มสูงขึ้น การลงทุนส่วนใหญ่จะเป็นทางด้านธุรกิจโรงแรม ภัตตาคาร การจัดสรรที่ดิน ต่อมาในปี พ.ศ. 2527 คลับเมดได้เข้ามาลงทุนในภูเก็ต จากจุดนี้ได้สร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนต่างชาติอื่นๆ ประกอบกับคำเชิญชวนของรัฐบาล นักลงทุนจึงทยอยเข้ามาเพิ่มมากขึ้น นักลงทุนในช่วงนี้มีทั้งนักลงทุนต่างชาติ นักลงทุนท้องถิ่น นักธุรกิจจากต่างถิ่น และการร่วมทุนระหว่างต่างชาติและกลุ่มทุนในประเทศไทย ดังนั้นธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตได้ปรับเข้าสู่วงจรการท่องเที่ยวในระดับนานาชาติมากขึ้น จนปัจจุบันการท่องเที่ยวได้กลายเป็นธุรกิจที่ทำรายได้ให้จังหวัดภูเก็ตเป็นอันดับหนึ่งตลอดมา

การขยายตัวดังกล่าวส่งผลให้เกิดการก่อสร้างอาคารเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอาคารพักตากอากาศ สาธารณะบริเวณชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยม ดังเช่น หาดป่าตอง หาดกะรน หาดกะตะ หาดกมลา เป็นต้น โดยในช่วงตั้งแต่ พ.ศ. 2535 ถึง กันยายน พ.ศ. 2541 จังหวัดภูเก็ตมีการก่อสร้างโรงแรมตั้งแต่ 80 ห้องขึ้นไปเป็นจำนวนถึง 47% จากที่มีการก่อสร้างทั่วประเทศ (สำนักงานนโยบายและแผนฯ : 2541) และจากข้อมูลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้ เขต 4 (2542) พบว่า จังหวัดภูเก็ตมีจำนวนที่พัก 353 แห่ง มีจำนวนห้องพัก 20,596 ห้อง โดยบริเวณที่มีที่พักเป็นจำนวนมาก ได้แก่

1. หาดป่าตอง มีที่พัก 122 แห่ง จำนวนห้องพัก 6,277 ห้อง คิดเป็นร้อยละ 30
2. ตัวเมืองภูเก็ต มีที่พัก 55 แห่ง จำนวนห้องพัก 4,027 ห้อง คิดเป็นร้อยละ 19
3. หาดกะรน มีที่พัก 43 แห่ง จำนวนห้องพัก 2,826 ห้อง คิดเป็นร้อยละ 13
4. หาดกะตะ มีที่พัก 31 แห่ง จำนวนห้องพัก 1,322 ห้อง คิดเป็นร้อยละ 6

การขยายตัวทางการท่องเที่ยว และการก่อสร้างอาคารดังกล่าว เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ทั้งในด้านภูมิทัศน์ น้ำเสีย ขยะ ดังตัวอย่างเช่นที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้ให้เหตุผลไว้ในประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535) ซึ่งกล่าวว่า

“ด้วยปรากฏว่าการประกอบกิจการต่างๆ ในท้องที่เขตจังหวัดภูเก็ตไม่ว่าจะเป็นการประกอบกิจการอุตสาหกรรม การประกอบกิจการโรงแรมและสถานที่พักตากอากาศ การประกอบกิจการภัตตาคารร้านอาหาร การประกอบกิจการพยาบาล และการประกอบกิจการอื่นๆ ได้ก่อให้เกิดปัญหามลพิษ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในท้องที่เขตจังหวัดภูเก็ตเป็นอย่างมาก และมีแนวโน้มว่าจะร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนต่อไปในอนาคตได้”

รวมทั้งจากการติดตามสำรวจ คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งทั่วประเทศ โดยกรมควบคุมมลพิษ (เดลินิวส์ ฉบับวันที่ 2 มกราคม 2543 : หน้า 24) ซึ่งบางส่วนได้กล่าวว่า

“นอกเหนือปัญหาจากแหล่งน้ำแล้ว ปัญหามลพิษทางน้ำและความเสื่อมโทรมของแหล่งทรัพยากรทางน้ำ บริเวณชายฝั่งทะเลของประเทศยังคงมีปัญหาบ้าง แต่ไม่ถึงกับวิกฤต แม้จะมีสาเหตุมาจากการระบายของเสียจากแหล่งชุมชนอย่างการทำเกษตรกรรม การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง กิจกรรมการท่องเที่ยว และจากแหล่งอุตสาหกรรม

จากการติดตามสำรวจ คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งทั่วประเทศ โดยกรมพบว่า แนวโน้มชายฝั่งทะเลบริเวณอ่าวไทย และอันดามัน มีแนวโน้มดีขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา มา มีเพียงบางพื้นที่บางแห่งเท่านั้นที่จะต้องให้ความสนใจและเพิ่มการติดตาม เช่น หาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต ที่น้ำทะเลมีการปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มมากกว่า 1,000 หน่วย และปริมาณออกซิเจนละลายที่มีค่าน้อยกว่า 4.0 มิลลิกรัมต่อลิตร”

ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม หน่วยงานราชการต่างๆ จึงได้ออกกฎหมายควบคุมขึ้น ซึ่งในจำนวนนั้นมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอาคารอยู่หลายฉบับ ดังเช่น กฎกระทรวงซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร หรือประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เป็นต้น และจะพบว่ากฎหมายเหล่านี้บางส่วนเมื่อนำมาปฏิบัติกลับก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติวิชาชีพทางสถาปัตยกรรม

ดังนั้นในการศึกษาคำนี้ จึงต้องการวิเคราะห์ถึงปัญหา และผลกระทบจากกฎหมายที่มีต่อการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม ตั้งแต่การวางเค้าโครงการออกแบบและการออกแบบร่างขั้นต้น การออกแบบร่างขั้นสุดท้าย การทำรายละเอียดการก่อสร้าง และการก่อสร้าง (คู่มือสถาปนิก 2537 : หน้า 32-33) โดยเลือกศึกษาในอาคารพักตากอากาศสาธารณะ ได้แก่ โรงแรม และอาคารชุดพักตากอากาศ จังหวัดภูเก็ต บริเวณหาดป่าตอง และหาดกะรน ในช่วงตั้งแต่ พ.ศ. 2535 ถึงปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพปัจจุบันในการออกแบบก่อสร้างอาคารประเภทที่พักตากอากาศสาธารณะ ในบริเวณหาดป่าตอง และหาดกะรน ตั้งแต่ พ.ศ. 2535 ถึงปัจจุบัน
2. เพื่อรวบรวมและศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องในการควบคุมอาคารประเภทที่พักตากอากาศสาธารณะ ในบริเวณหาดป่าตอง และหาดกะรน จังหวัดภูเก็ต
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงปัญหา และผลกระทบต่อการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม อันเนื่องมาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในอาคารประเภทที่พักตากอากาศสาธารณะ และนำเสนอข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ถึง ปัญหาและผลกระทบจากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ที่มีต่อการปฏิบัติวิชาชีพ สถาปัตยกรรม ในอาคารประเภทที่พักตากอากาศสาธารณะ ในจังหวัดภูเก็ต โดยมีขอบเขตการศึกษาดังนี้

1. ด้านกฎหมาย การศึกษานี้จะไม่ครอบคลุมถึง พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2543) กฎกระทรวง ฉบับที่ 55 (พ.ศ. 2543) และผังเมืองรวมเกาะภูเก็ต เนื่องจาก กฎหมายทั้ง 3 ฉบับเพิ่งประกาศใช้ หรือยังมีได้ประกาศใช้เป็นทางการ ซึ่งยังไม่ปรากฏผลที่ชัดเจนต่อการปฏิบัติวิชาชีพของสถาปนิก
2. พื้นที่ศึกษา ได้แก่ บริเวณหาดป่าตอง และหาดกะรน จังหวัดภูเก็ต เนื่องจากในบริเวณหาดทั้งสองแห่ง เป็นหาดท่องเที่ยวที่สำคัญ และมีการก่อสร้างอาคารที่พักตากอากาศสาธารณะเป็นจำนวนมาก
3. ประเภทอาคารในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ อาคารที่พักตากอากาศสาธารณะ คือ โรงแรมที่พักตากอากาศ และอาคารชุดที่พักตากอากาศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2535 ถึงปัจจุบัน
4. หน่วยงานราชการ และหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่
 - 4.1 หน่วยงานราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอาคารในจังหวัดภูเก็ต ได้แก่ โยธาจังหวัด ฝ่ายอำนวยการจังหวัด สำนักงานที่ดินจังหวัด ผังเมืองจังหวัด และส่วนเทศบาล
 - 4.2 หน่วยงานราชการส่วนกลาง ได้แก่ กรมโยธาธิการ กรมการผังเมือง กรมเจ้าท่า และกองวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม
 - 4.3 บริษัทที่ปรึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ผู้มีสิทธิจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ระเบียบวิธีดำเนินการศึกษา

1. ทำการศึกษาจากข้อมูลเอกสาร บทความ และงานวิจัย รวมทั้งข้อมูลอื่นๆ ในเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายควบคุมอาคารจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้
2. ทำการสำรวจสภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบันในบริเวณพื้นที่ศึกษา เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการศึกษา และเป็นประเด็นในการตั้งคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง
3. ทำการรวบรวม และศึกษากฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอาคารประเภทที่พักตากอากาศสาธารณะที่ใช้ในจังหวัดภูเก็ต บริเวณหาดป่าตอง และหาดกะรน จากเอกสารอ้างอิงและหน่วยงานราชการ
4. ทำการสัมภาษณ์สถาปนิกที่ได้ออกแบบโครงการประเภทที่พักตากอากาศสาธารณะ ได้แก่
 - 4.1 คุณสัจจะ ภัฏญูชนม์ กรรมการผู้จัดการ บริษัท อีสต์ เวสต์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด
 - 4.2 คุณวีระชาติ สุทธิศิริกุล กรรมการผู้จัดการ บริษัท สถาปนิก สริน จำกัด
 - 4.3 คุณสโรช ดันติพัฒน์เสรี กรรมการผู้จัดการ บริษัท Project Management Consultants (PMC) จำกัด
 - 4.4 คุณวิษณุ แสงศิริ สถาปนิก บริษัท สถาปนิก สริน จำกัด
 - 4.5 คุณวีระชัย ปรานวีร์พิบูลย์ สถาปนิก บริษัท รุฟ (Roof) จำกัด
 - 4.6 คุณประเสริฐ จิตมณีนัยพันธุ์ สถาปนิก บริษัท Point Studio จำกัด
5. ทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ และหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่
 - 5.1 หน่วยงานราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอาคาร ในจังหวัดภูเก็ต ได้แก่
 - 5.1.1 คุณจำเริญ ดันเกษม หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ สำนักงานจังหวัด
 - 5.1.2 คุณธวัชชัย อนุกุล หัวหน้าฝ่ายทะเบียน สำนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ต

- 5.1.3 คุณเฉลิม รักมาก นายช่างโยธาระดับ 5 โยธาธิการจังหวัดภูเก็ต
- 5.1.4 คุณวชิระ ชอบแต่ง ผู้อำนวยการ สำนักผังเมืองจังหวัดภูเก็ต
- 5.1.5 คุณสมพล ชุนทอง ปลัดอำเภอ ฝ่ายปกครอง ที่ว่าการอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
- 5.1.6 คุณวิษณุ หงษ์สิทธิชัยกุล หัวหน้างานสถาปัตย์ กองช่าง เทศบาลตำบลป่าตอง
- 5.1.7 คุณธวัชชัย ทองมั่ง ปลัดเทศบาล เทศบาลตำบลกะรน
- 5.1.8 คุณสมปอง ดาบเพชร เทศมนตรีฝ่ายโยธา เทศบาลตำบลกะรน
- 5.1.9 คุณวันชัย แซ่ตัน หัวหน้ากองช่าง เทศบาลตำบลกะรน
- 5.2 หน่วยงานราชการส่วนกลาง ได้แก่
 - 5.2.1 คุณสินิทธิ บุญสิทธิ วิศวกรโยธา 7วช. สำนักงานคณะกรรมการควบคุมอาคาร กรมโยธาธิการ
 - 5.2.2 คุณสุโข อุบลทิพย์ นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ระดับ 7 ว สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม
- 5.3 บริษัทที่ปรึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ผู้มีสิทธิจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ได้แก่
 - 5.3.1 คุณกฤษดารัตน์ แพร่ตกุล กรรมการผู้จัดการ บริษัท พรดีเวลลอปเม้นท์คอนซัลแตนท์
 - 5.3.2 คุณแพรทอง อินทรักษา วิศวกรสิ่งแวดล้อม บริษัท อี-แพค
- 6. ทำการวิเคราะห์รวบรวมปัญหา และผลกระทบสำคัญที่เกิดขึ้น
- 7. ทำการสรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาถึงแนวทางในการแก้ปัญหา และผลกระทบที่เกิดขึ้น
2. เพื่อเป็นแนวทาง และข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาถึงปัญหา และผลกระทบต่อการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม อันเนื่องมาจากกฎหมายในอาคารประเภทอื่น
3. เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงเนื้อหาของตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้อง และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ตรงตามวัตถุประสงค์

นิยามศัพท์สำหรับการศึกษานี้

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง หมายถึง พระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ประกาศ และระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม
2. การปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม อ้างอิงตาม การให้บริการของสถาปนิกในการปฏิบัติวิชาชีพ ตามมาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ. 2532 ของสมาคมสถาปนิกสยาม (คู่มือสถาปนิก 2537 : หน้า 32-33) ซึ่งทางสมาคมสถาปนิกสยามได้แบ่งขั้นตอนการให้บริการในการปฏิบัติวิชาชีพเป็น 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้
 - 2.1. การวางเค้าโครงการออกแบบและการออกแบบร่างขั้นต้น
 - 2.2. การออกแบบร่างขั้นสุดท้าย
 - 2.3. การทำรายละเอียดการก่อสร้าง
 - 2.4. การประกวดราคา
 - 2.5. การก่อสร้าง